

Dobrusz, wieś i osada fabryczna powiatu homelskiego, gub. mohylowskiej, położona nad spławną i rybną rzeką Iput', wpadającą pod Homlem do Soża, dopływu Dniepru, oddalona od Homla 23 wiorsty koleją. Mieszkańców liczy do 6,000, przeważnie rodzin robotników, zatrudnionych w dobruskiej papierni księżny Ireny Paskiewiczowej, wdowy po synie znanego feldmarszałka za czasów Mikołaja I-go. Ludność, za wyjątkiem kilkunastu rodzin polskich

oficjalistów papierni i kilkunastu robotników — polaków — małoruska, z nieznacznym procentem białorusinów — prawosławna (sławni i starowiercy). We wsi jest rządowa szkółka ludowa oraz dwuklasowa (3 nauczycieli i 2 nauczycielki) szkoła bezpłatna dla dzieci robotników fabrycznych. Uczęszcza 300 dzieci. Cerkiew prawosławna, sklep spożywczy, udziałowy z jatką, młyn motorowy, kilkanaście sklepów i niestety... sklep monopolowy (świetnie prosperujący). Dobruska

papiernia, oddzielona od wsi gro-
blą, zatrudnia 1,250 robotników
(830 mężczyzn i 420 kobiet),
pracujących w 3 zmiany po 8
godzin na dobę. Przy 6-ciu ma-
szynach parowych o łącznej sile
1,190-ciu koni parowych, jednej
turbo-dynamo maszynie o sile
680 koni p. (32 motorach),
trzech turbinach wodnych o sile
150 koni p. każda — papiernia
na 5-ciu wielkich maszynach
papierniczych, wytwarza rocznie
zgorą 500,000 pudów papieru
kancelaryjnego, listowego, książ-
kowego, gazetowego i t. p. po-
wyżej średniego gatunku. Przy
fabryce wzorowo urządzone szpi-
tal z apteką, doktorem, dwoma
felczerami i akuszerką, łaźnia
parowa z wannami, straż ogni-
wa ochotnicza, dom zebrań to-
warzyskich (klub) z czytelnią,
salą bilardową, fortepianem i
kręgielnią — dla robotników kasa
wkładowo-oszczędnościowa z ka-
pitałem rb. 45,000 i dla urzę-
dników kasa wkładowo - emery-
talna z kapitałem rb. 31,500,
poczta i telegraf, połączenie te-
lefoniczne z Homlem. Fabryka
i osada fabryczna oświetlone są
elektrycznością. Do odległej o 2

wiorsty stacji Poleskich dróg żelaznych Dobrusz, prowadzi fabryczna kolejka podjazdowa dla ruchu towarowego i osobowego. Okolica przeważnie lesista, na ogół malownicza. W otaczających pięknych lasach trafia się dużo, dotąd niezbadanych kurhanów. Dobrusz, jako część składowa byłego księstwa Homelskiego, należał niegdyś do książąt Rumiancewyc. Do roku 1870 istniały tu nieznaczne hamernie i młyny kaszane (krupiarnie). Rozwój papierni i osady datuje się od roku 1878, t. j. od czasu objęcia zarządu papierni przez fachowo wykształconego i dzielnego dyrektora, inżyniera technologa p. A. Stulgińskiego, Polaka, który w stosunkowo niedługim czasie postawił fabrykę papieru pod względem technicznym i administracyjnym w rzędzie wzorowych tego rodzaju zakładów. W najbliższem sąsiedztwie jest tartak parowy i obok niego na folwarku Choroput' — fabryka krochmalu z dość znaczną produkcją. Zamieszkali tu Polacy, przeważnie z Litwy i Królestwa. Kościół i parafia — w Homlu.